

2011 m. lapkričio 17 d., ketvirtadienis

ES parama Tarptautiniam baudžiamajam teismui

P7_TA(2011)0507

2011 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl ES paramos Tarptautiniam baudžiamajam teismui (TBT) sprendžiant problemas ir įveikiant sunkumus (2011/2109(INI))

(2013/C 153 E/13)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Tarptautinio baudžiamojo teismo (TBT) Romos statutą, kuris įsigaliojo 2002 m. liepos 1 d.,
- atsižvelgdamas į Konvenciją dėl kelio užkirtimo genocido nusikaltimui ir baudimo už jį, kuri įsigaliojo 1951 m. sausio 12 d.,
- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Tarptautinio baudžiamojo teismo, ypač 1998 m. lapkričio 19 d. ⁽¹⁾, 2001 m. sausio 18 d. ⁽²⁾, 2002 m. vasario 28 d. ⁽³⁾, 2002 m. rugsėjo 26 d. ⁽⁴⁾ ir 2010 m. gegužės 19 d. ⁽⁵⁾ rezoliucijas,
- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl metinių ataskaitų dėl žmogaus teisių pasaulyje ir į paskutinę 2010 m. gruodžio 16 d. rezoliuciją ⁽⁶⁾,
- atsižvelgdamas į 2003 m. birželio 16 d. Tarybos bendrąją poziciją 2003/444/BUSP dėl Tarptautinio baudžiamojo teismo ⁽⁷⁾,
- atsižvelgdamas į 2011 m. kovo 21 d. Tarybos sprendimą 2011/168/BUSP dėl Tarptautinio baudžiamojo teismo ⁽⁸⁾,
- atsižvelgdamas į 2004 m. vasario 4 d. veiksmų planą ir 2011 m. liepos 12 d. Veiksmų planą dėl tolesnių priemonių, susijusių su Sprendimu dėl Tarptautinio baudžiamojo teismo,
- atsižvelgdamas į Tarptautinio baudžiamojo teismo ir Europos Sąjungos bendradarbiavimo ir pagalbos susitarimą ⁽⁹⁾,
- atsižvelgdamas į 2003 m. Europos saugumo strategiją (ESS) „Saugi Europa geresniame pasaulyje“, kurią Europos Vadovų Taryba patvirtino 2003 m. gruodžio 12 d.,
- atsižvelgdamas į 2010–2014 m. Stokholmo programą „Atvira ir saugi Europa piliečių labai ir saugumui“ (2009 m. gruodžio mėn.) ⁽¹⁰⁾ ir Stokholmo programos įgyvendinimo veiksmų planą (2010 m. balandžio mėn., COM(2010)0171),
- atsižvelgdamas į 2002 m. birželio 13 d. Tarybos sprendimą 2002/494/TVR, įsteigiantį Europos institucijų tinklą ryšiams dėl už genocidą, nusikaltimus žmoniškumui ir karo nusikaltimus atsakingų asmenų palaikyti ⁽¹¹⁾, ir 2003 m. gegužės 8 d. Tarybos sprendimą 2003/335/TVR dėl genocido, nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo ⁽¹²⁾,

⁽¹⁾ OL C 379, 1998 12 7, p. 265.

⁽²⁾ OL C 262, 2001 9 18, p. 262.

⁽³⁾ OL C 293 E, 2002 11 28, p. 88.

⁽⁴⁾ OL C 273 E, 2003 11 14, p. 291.

⁽⁵⁾ OL C 161 E, 2011 5 31, p. 78.

⁽⁶⁾ Priimti tekstai, P7_TA(2010)0489.

⁽⁷⁾ OL L 150, 2003 6 18, p. 67.

⁽⁸⁾ OL L 76, 2011 3 22, p. 56.

⁽⁹⁾ OL L 115, 2006 4 28, p. 50.

⁽¹⁰⁾ OL C 115, 2010 5 4, p. 1.

⁽¹¹⁾ OL L 167, 2002 6 26, p. 1.

⁽¹²⁾ OL L 118, 2003 5 14, p. 12.

2011 m. lapkričio 17 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas atitinkamai į JT Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 1593 (2005) dėl Sudano / Darfūro ir į Rezoliuciją Nr. 1970 (2011) dėl Libijos,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 48 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą ir Vystymosi komiteto bei Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto nuomones (A7-0368/2011),
- A. kadangi teisingumas ir teisinės valstybės principai ir kova su nebaudžiamumu yra tvarios taikos ramsčiai, nes jie užtikrina žmogaus teises ir pagrindines laisves;
 - B. kadangi 2011 m. rugsėjo mėn. Romos statutą buvo ratifikavusios 117 valstybių; tačiau kadangi visuotinis jo ratifikavimas ir toliau turėtų išlikti pagrindinis tikslas;
 - C. kadangi dėl savo visuotinio pobūdžio teisingumas turi būti taikomas visiems vienodai, be išimčių ir netaikant dvejopų standartų; kadangi jokia vieta neturėtų tapti saugiu prieglobsčiu asmenims, vykdytisiams genocidą, nusikaltimus žmoniškumui, neteismines egzekucijas, karo nusikaltimus, kankinimus, masinius išžaginimus ar nusikaltimus, susijusius su prievartiniu žmonių dingimu;
 - D. kadangi teisingumas turėtų būti suvokiamas kaip būtinas elementas, kuriuo grindžiamos pastangos įtvirtinti taiką ir išspręsti konfliktus;
 - E. kadangi siekiant užtikrinti visišką TBT veiksmingumą ir skatinti Romos statuto visuotinumą būtina išsaugoti TBT nepriklausomumą;
 - F. kadangi TBT yra pirmoji nuolatinė tarptautinė teisminė institucija, galinti teisti asmenis už genocidą, nusikaltimus žmoniškumui ir karo nusikaltimus, kuri labai prisideda prie žmogaus teisių rėmimo ir tarptautinės teisės, kovodamas su nebaudžiamumu ir taip atlikdamas svarbų atgrasomąjį vaidmenį bei aiškiai parodydamas, kad nebaudžiamumas už šiuos nusikaltimus nebus toleruojamas;
 - G. kadangi vadinamųjų teisingumo interesų“ užtikrinimas neatsižvelgiant į politinius motyvus (Romos statuto 53 straipsnis) yra pagrindinis Teismo principas; kadangi TBT atlieka pagrindinį vaidmenį skatinant tarptautinį teisingumą ir tokiu būdu prisideda prie saugumo, teisingumo ir teisinės valstybės principų užtikrinimo, taip pat taikos išsaugojimo ir tarptautinio saugumo stiprinimo;
 - H. kadangi TBT jurisdikcijai priklauso nusikaltimai, padaryti po Romos statuto įsigaliojimo 2002 m. liepos 1 d.;
 - I. kadangi, remiantis Romos statuto preambule ir papildomumo principu TBT imasi veiksmų tik tada, kai nacionaliniai teismai negali arba nenori patys patikimai nagrinėti bylos, taigi Statuto šalis ir toliau tenka pirminė pareiga traukti baudžiamajon atsakomybėn už karo nusikaltimus, nusikaltimus žmoniškumui ir genocidą; kadangi nepaprastai svarbus Romos Statuto šalių bendradarbiavimas su regioninėmis organizacijomis, ypač atvejais, kai ginčijama Teismo jurisdikcija,
 - J. kadangi TBT teigiamo papildomumo principu remiama nacionalinių teismų kompetencija tirti ir persekioti baudžiamąja tvarka karo nusikaltimus;

2011 m. lapkričio 17 d., ketvirtadienis

- K. kadangi šiuo metu TBT vykdo tyrimus septyniose šalyse (Ugandoje, Kongo Demokratinėje Respublikoje, Darfūro regione Sudane, Centrinės Afrikos Respublikoje, Kenijoje, Libijoje ir Dramblio Kaulo Krante) ir viešai paskelbė, kad analizuoja informaciją apie įtariamus nusikaltimus keliais kitais atvejais; kadangi Jungtinių Tautų Saugumo Taryba nurodė du atvejus (dėl Darfūro ir Libijos), trimis atvejais į Teismą kreipėsi pačios Statuto šalys (Uganda, Kongo Demokratinė Respublika ir Centrinės Afrikos Respublika), o du (dėl Kenijos ir Dramblio Kaulo Kranto) pradėjo tirti prokuroras pasinaudodamas *proprio motu*;
- L. kadangi dar neįvykdyti dauguma TBT išduotų 17-os arešto orderių, įskaitant Josepho Kony ir kitų Viešpaties pasipriešinimo armijos vadovų, atsakingų dėl padėties Šiaurės Ugandoje, Bosco Ntagandos Kongo Demokratinėje Respublikoje, Ahmado Muhammado Haruno, Ali Muhammado Ali Abd-Al-Rahmano ir Sudano prezidento Omaro Hassano Ahmado al Bashiro bei Saifo al Islamo Gaddafi ir Abdullah Al-Senussi Libijoje arešto orderius;
- M. kadangi pagrindiniai Romos statuto principai yra sąžiningas bylos nagrinėjimas, tinkamas teismo procesas ir nukentėjusiųjų teisių apsauga;
- N. kadangi Teismo tikslas – nuosekliai ir siekiant atlyginti žalą užtikrinti nukentėjusiųjų ir paveiktų bendruomenių galimybes siekti teisingumo, taip pat sudarant jiems galimybes dalyvauti bylos nagrinėjime, gauti apsaugą, turėti teisinius atstovus ir būti informuotiems;
- O. kadangi Teismas, palaikomas liudytojų apsaugos struktūrų, suteikia nukentėjusiesiems teisę dalyvauti;
- P. kadangi dėl Teismui suteiktų įgaliojimų taikyti žalos atlyginimo nusikaltimų aukoms sistemą TBT yra unikali tarptautinė teisminė institucija;
- Q. kadangi žalos atlyginimo procedūrų, pradėtų 2011 m., sėkmė priklauso nuo savanoriškų donorų įnašų, taip pat nuo baudų surinkimo ir nuteistų asmenų turto konfiskavimo;
- R. kadangi šiuo metu Teismas raginamas atlikti vis daugiau tyrimų, nagrinėti bylų ir spręsti parengtinio nagrinėjimo klausimų, nors kai kurios Romos statuto šalys siekia išlaikyti toki patį TBT biudžetą arba jį net sumažinti;
- S. kadangi nuo pat TBT įsisteigimo ES ir jos valstybės narės buvo ištikimos jo sąjungininkės, nuolat jam teikė politinę, diplomatinę, finansinę ir logistinę paramą, taip pat propagavo Romos statuto visuotinumą ir gynė jo vientisumą, siekdamos apsaugoti ir padidinti TBT nepriklausomumą;
- T. kadangi kova su nebaudžiamumu gali būti sėkminga tik tada, jei visos Statuto šalys visapusiškai bendradarbiaus su TBT, o jo nepasirašiusios valstybės irgi teiks pagalbą teisminei institucijai;

Būtinybė vykdant politinius ir diplomatinis veiksmus padidinti paramą TBT

1. patvirtina, kad visiškai remia TBT, Romos statutą ir tarptautinio baudžiamojo teisingumo sistemą, kurių pagrindinis tikslas – kova su genocido, karo nusikaltimų ir nusikaltimų žmoniškumui nebaudžiamumu;
2. dar kartą patvirtina, kad visapusiškai remia prokuratūrą, jos *proprio motu* įgaliojimus ir pažangą pradedant naujus tyrimus;
3. primygtinai ragina Romos statuto šalis ir jo nepasirašiusias valstybes nedaryti politinio spaudimo Teismui, kad būtų išsaugotas ir užtikrintas jo nešališkumas bei sudarytos sąlygos vykdyti teisingumą, pagrįstą įstatymais, o ne politiniais motyvais;

2011 m. lapkričio 17 d., ketvirtadienis

4. pabrėžia universalumo principo svarbą ir ragina EIVT, ES valstybes nares bei Komisiją ir toliau dėti dideles pastangas skatinant visuotinai ratifikuoti Romos statutą bei Susitarimą dėl Tarptautinio baudžiamojo teismo privilegijų ir imunitetų ir priimti nacionalinius įgyvendinimo teisės aktus;
5. palankiai vertina tai, kad ES ir daugelis valstybių narių Kampalos konferencijoje prisiėmė konkrečius įsipareigojimus, bei rekomenduoja laiku įvykdyti šiuos įsipareigojimus ir atsiskaityti apie tai Statuto šalių asamblėjoje, kurios kitas posėdis numatytas 2011 m. gruodžio 12–21 d. Niujorke;
6. palankiai vertina patvirtintus Romos statuto pakeitimus, įskaitant pakeitimą, susijusį su agresijos nusikaltimu, ir ragina visas ES valstybes nares juos ratifikuoti ir įtraukti į savo nacionalinę teisę;
7. palankiai vertina tai, kad 2011 m. kovo 21 d. priėmus sprendimą buvo persvarstyta ES bendroji pozicija dėl TBT, pažymi, kad naujajame sprendime atsižvelgiama į iššūkius, su kuriais susiduria Teismas, ir pabrėžia, kad sprendimas yra tinkamas pagrindas ES ir jos valstybėms narėms padėti Teismui šiuos iššūkius atremti;
8. palankiai vertina persvarstytą ES veiksmų planą, sutartą 2011 m. liepos 12 d., dėl tolesnių priemonių, susijusių su sprendimu dėl TBT, kuriame numatomos veiksmingos ir konkrečios priemonės, kurių turi imtis ES, siekdama ateityje pagerinti savo paramą TBT, ir ragina Tarybai pirmininkaujančią šalį, Komisiją, EIVT ir valstybes nares teikti pirmenybę veiksmų plano įgyvendinimui;
9. pabrėžia, kad siekiant užtikrinti tarptautinio baudžiamojo teisingumo sistemos veiksmingumą ir sėkmę ir toliau būtinas visapusiškas bei operatyvus Statuto šalių, įskaitant ES valstybes nares, ir Teismo bendradarbiavimas;
10. ragina ES ir jos valstybių nares laiku vykdyti visus Teismo prašymus teikti pagalbą ir bendradarbiauti, kad būtų užtikrintas, *inter alia*, neįvykdytų arešto orderių įvykdymas ir teikiama informacija, taip pat prašymus padėti nustatyti, išaldyti ir konfiskuoti įtariamųjų finansinį turtą;
11. ragina visas ES valstybes nares, kurios to dar nepadarė, priimti nacionalinius teisės aktus dėl bendradarbiavimo ir sudaryti bendruosius susitarimus su TBT dėl Teismo nuosprendžių vykdymo ir tyrimo, įrodymų rinkimo, faktų nustatymo, liudytojų apsaugos ir perkėlimo, kaltinamųjų suėmimo, išdavimo, kardomojo kalinimo, paleistų už užstatą kaltinamųjų apgyvendinimo ir nuteistųjų asmenų kalinimo klausimais; ragina valstybes nares bendradarbiauti tarpusavyje pasitelkiant savo policiją, teismus ir kitas atitinkamas priemones, kad būtų užtikrinta pakankama parama TBT;
12. ragina ES valstybes nares iš dalies pakeisti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 83 straipsnį, kad nusikaltimai, priklausantys TBT jurisdikcijai, būtų įtraukti į nusikaltimų, patenkančių į ES kompetencijos sritį, sąrašą; tiksliau sakant, ragina ES valstybes nares perduoti kompetenciją TBT kaltinamųjų asmenų turto nustatymo ir konfiskavimo srityje Europos Sąjungai, nepaisant to, kad teisminis procesas inicijuojamas TBT; ragina ES valstybes nares bendradarbiauti keičiantis svarbia informacija pasitelkiant veikiančias turto susigrąžinimo tarnybas (angl. *Asset Recovery Offices*), taip pat Kamdeno turto susigrąžinimo tarpagentūrinį tinklą (CARIN);
13. ragina ES valstybes nares visapusiškai įtraukti Romos statuto ir Susitarimo dėl TBT privilegijų ir imunitetų nuostatas į savo nacionalinę teisę;

2011 m. lapkričio 17 d., ketvirtadienis

14. palankiai vertina tai, kad per Kampalos persvarstymo konferenciją buvo patvirtinti Romos statuto pakeitimai, susiję su agresijos nusikaltimu, ir ragina visas ES valstybes nares juos ratifikuoti ir integruoti į savo nacionalinę teisę; rekomenduoja, siekiant sustiprinti Romos statuto visuotinumą, stengtis bendru sutarimu nustatyti tikslesnes atitinkamų nusikalstamų veikų apibrėžtis, taip pat aiškiai nustatyti, kad agresijos aktas pažeidžia tarptautinę teisę;

15. pažymi, kad, remiantis Kampalos konferencijos rezultatais, Teismas galės vykdyti savo jurisdikciją, susijusią su agresijos nusikaltimais, tik po 2017 m. sausio mėn., jei Statuto šalys tada priims sprendimą pradėti taikyti šią jurisdikciją;

16. palankiai vertina kai kurių ES valstybių narių indėlį kovojant su sunkiausių žmonijos istorijoje nusikaltimų nebaudžiamumu taikant universaliąją jurisdikciją; ragina visas ES valstybes nares daryti tą patį; pabrėžia, kad ir toliau reikia stiprinti ES institucijų ryšių tinklo, nagrinėjančio karo nusikaltimus, nusikaltimus žmoniškumui ir genocidą, vaidmenį padedant bendradarbiauti ES teisėsaugos institucijoms, tiriančioms sunkius nusikaltimus;

17. pabrėžia esminį tarptautinių baudžiamųjų jurisdikcijų vaidmenį kovojant su nebaudžiamumu ir nagrinėjant atitinkamus tarptautinės teisės pažeidimus, susijusius su neteisėtu vaikų kareivių naudojimu ir verbavimu; kategoriškai nesutinka, kad jaunesni negu 18 metų vaikai būtų šaukiami ar verbuojami į karines pajėgas arba kitaip dalyvautų kariniuose veiksmuose; atkreipia dėmesį į tai, kad svarbu saugoti jų teisę į ramią vaikystę, ugdymą, fizinį neliečiamumą, saugumą ir seksualinę nepriklausomybę;

18. ragina parengti veiksmingą politiką ir tobulinti priemones siekiant užtikrinti, kad aukų dalyvavimas TBT procesuose turėtų apčiuopiamą poveikį, įskaitant prieinamesnes psichologines, medicininės ir teisinės konsultacijas ir galimybę nesunkiai pasinaudoti liudytojų apsaugos programomis; pabrėžia, kad svarbu kuo išsamiau informuoti apie lytinę prievartą konfliktų zonose, t. y. įgyvendinti teisės programas, dokumentuoti nusikaltimus lyties pagrindu, įvykdytus kilus ginkluotam konfliktui, ir rengti mokymus teisininkams, teisėjams ir asmenims, kovojantiems už Romos statuto nuostatų vykdymą ir tarptautinę jurisprudenciją, susijusią su lyties pagrindu prieš moteris ir vaikus įvykdytais nusikaltimais;

19. ragina Europos Sąjungą ir jos valstybes nares užtikrinti, jog būtų parengtos policijos tyrėjų, prokurorų, teisėjų, kariuomenės pareigūnų mokymo programos (bet neapsiribojant vien jomis), kuriose daugiausia dėmesio būtų skirta, pirma, Romos statuto nuostatomis ir atitinkamiems tarptautinės teisės aktams ir, antra, šių principų pažeidimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo priemonėms;

20. atkreipia dėmesį į TBT ir Europos Sąjungos susitarimą dėl bendradarbiavimo ir pagalbos; ragina ES valstybes nares taikyti universalios jurisdikcijos principą kovojant su nebaudžiamumu ir nusikaltimais žmoniškumui, ir primena jo svarbą tarptautinio baudžiamojo teisingumo sistemos veiksmingumui ir sėkmei;

21. labai ragina ES ir jos valstybes nares pasinaudoti visomis diplomatinėmis galimybėmis ir diplomatinėmis priemonėmis, siekiant efektyvaus bendradarbiavimo su TBT, ypač susijusio su neįvykdytų arešto orderių vykdymu;

22. tvirtai ragina ES ir jos valstybes nares, kurioms talkintų EIVT, nustatyti galiojančiomis JT ir TBT gairėmis pagrįstą griežtų vidinių taisyklių rinkinį, kurio laikytųsi prokuratūra ir kuriame būtų apibrėžtas ES ir valstybių narių pareigūnų santykių su asmenimis, kuriuos suimti prašo TBT, ypač jeigu pastarieji vis dar eina oficialias pareigas, elgesio kodeksas, neatsižvelgiant į jų statusą ir į tai, ar jie yra valstybių, kurios yra Romos statuto šalys, piliečiai, ar ne;

2011 m. lapkričio 17 d., ketvirtadienis

23. ragina ES ir jos valstybes nares tais atvejais, kai šalis partnerė kviečia atvykti arba sutinka leisti savo teritorijoje apsilankyti asmeniui, kurį suimti TBT yra išdavęs arešto orderį, nedelsiant daryti didesnę spaudimą tai šaliai siekiant, kad jis būtų suimtas, arba paramos suėmimo operacijos metu, arba bent jau to, kad tas asmuo negalėtų keliauti; pažymi, kad neseniai tokius kvietimus Sudano prezidentui Omarui al-Bashirui buvo išdavę Čadas, Kinija, Džibutis, Kenija, Malaizija ir kt. šalys;

24. pripažįsta naujausią TBT prokuroro sprendimą išduoti Saido al-Islamo Gaddafi ir Libijos žvalgybos viršininko Abdullah al-Sanoussi arešto orderius dėl kaltinimų nusikaltimais žmoniškumui, įvykdytų nuo sukilimo šalyje pradžios; pabrėžia, kad sėkmingas jų areštas ir vėliau surengtas TBT teismo procesas atliks labai svarbų vaidmenį kovojant su nebaudžiamumu šiame regione;

25. reiškia didelį susirūpinimą tuo, kad neseniai tokių valstybių, TBT statuto šalių, kaip antai Čado, Džibučio ir Kenijos, teritorijose lankėsi ir nebuvo suimtas ir Teismui perduotas Sudano prezidentas O. al-Bashiras, nors aišku, kad pagal Romos statutą jos yra teisiškai įsipareigojusios jį suimti ir perduoti Teismui;

26. pabrėžia tvirtų ES veiksmų, kuriais siekiama numatyti ir išvengti arba pasmerkti tokius vengimo bendradarbiauti atvejus, svarbą; dar kartą ragina ES (ir valstybes nares) parengti vidaus protokolą, apibrėžiantį konkrečias standartines priemones, kurios leistų joms laiku ir nuosekliai reaguoti vengimo bendradarbiauti su Teismu atvejais, kai reikia, koordinuojant veiklą su priemonėmis, kurias taiko kitos atitinkamos institucijos, įskaitant Statuto šalių asamblėją;

27. pažymi, kad Afrikos valstybės atliko svarbų vaidmenį steigiant TBT, ir laiko jų paramą ir glaudų bendradarbiavimą būtina veiksmingo Teismo darbo bei nepriklausomumo prielaida;

28. ragina Afrikos valstybes, TBT Romos statuto šalis, vykdyti savo įsipareigojimus pagal TBT Romos statutą ir, laikantis Afrikos Sąjungos steigiamojo akto nuostatų, teikti aktyvią paramą siekiant didžiausius pasaulio nusikaltėlius patraukti atsakomybėn ir išreikšti tvirtą paramą Teismui Afrikos Sąjungos (AS) posėdžiuose, be to, ragina AS sustabdyti sunkiausių nusikaltimų nebaudžiamumą ir padėti žiaurų veiksmų aukoms; reiškia paramą Teismo prašymui atidaryti ryšių su Afrikos Sąjunga biurą Adis Abeboje;

29. ragina ES ir jos valstybes nares įtraukti TBT darbą ir Romos statuto nuostatas į savo vystymosi programas, skirtas teisinės valstybės principams stiprinti; ragina ES ir jos valstybes nares teikti būtiną techninę, logistinę ir finansinę pagalbą bei dalytis patirtimi su besivystančiomis šalimis, kurioms nepakanka išteklių suderinti savo nacionalinius teisės aktus su Romos statuto principais bei bendradarbiauti su TBT, neatsižvelgiant į tai, ar šios šalys ratifikavo Statutą, ar ne; be to, ragina ES ir jos valstybes nares remti besivystančių šalių policijos, teismų, karinių bei administracinės valdžios institucijų atstovų mokymo programas, kad jie būtų supažindinti su Romos statuto nuostatomis;

30. ragina per kitą AKR ir ES jungtinės parlamentinės asamblėjos posėdį aptarti kovą su nebaudžiamumu plėtojant tarptautinį vystomąjį bendradarbiavimą ir atitinkamą politinį dialogą, kaip buvo rekomenduojama keliose rezoliucijose ir persvarstyto Kotonu susitarimo 11 straipsnio 6 dalyje, siekiant įtraukti kovos su nebaudžiamumu ir teisinės valstybės principų stiprinimo priemones į esamas vystomojo bendradarbiavimo programas ir veiksmus;

31. ragina EIVT ir ES valstybių narių diplomatinės tarnybas nuolat ir tikslingai naudoti diplomatinės priemones, naudojamas tiek paramai TBT didinti, tiek platesniam Romos statuto ratifikavimui ir įgyvendinimui skatinti; be to, šios priemonės taip pat apima demaršus, politines deklaracijas, pareiškimus ir sąlygas dėl TBT susitarimuose su trečiosiomis šalimis, taip pat dialogus dėl politinių ir žmogaus teisių; pataria imtis tinkamų veiksmų vadovaujantis rezultatu vertinimu;

2011 m. lapkričio 17 d., ketvirtadienis

32. pabrėžia, kad TBT turi skirti dėmesio ne tik problemoms, susijusioms su ginkluotais konfliktais, ir aktyviau tirti žmogaus teisių pažeidimus, kurie perauga į nusikaltimus žmoniškumui, ir atvejus, kai nacionalinės valdžios institucijos akivaizdžiai nenori imtis tirti, persekioti ir bausti įtariamą pažeidėjų;

33. ragina Komisijos pirmininko pavaduotoją-vyriausiąją įgaliotinę ir ES valstybes nares imtis diplomatinų veiksmų, siekiant paskatinti JT Saugumo Tarybos nares perduoti atitinkamas bylas TBT, kad jis pradėtų valstybių, kurios nėra Statuto šalys, pareigūnų, įtariamų vykdžius nusikaltimus žmoniškumui, tačiau vis dar besinaudojančių savo nebaudžiamumu, atvejų, įskaitant pastarojo meto įvykius Irane, Sirijoje, Bahreine ir Jemene, tyrimus;

34. pripažįsta ES vaidmenį skatinant Romos statuto ir Susitarimo dėl Tarptautinio baudžiamojo teismo privilegijų ir imunitetų ratifikavimą visame pasaulyje ir teigiamai vertina tai, kad neseniai prie Romos statuto prisijungė ir (arba) jį ratifikavo Tunisas, Filipinai, Maldivai, Grenada, Moldova, Sent Lusija ir Seišeliai, taigi dabar iš viso yra 118 valstybių, Romos statuto šalių; ragina, kad dar daugiau Azijos, Šiaurės Afrikos, Artimųjų Rytų valstybių ir Afrikos į pietus nuo Sacharos valstybių taptų Romos statuto šalimis;

35. ragina ES, ypač EIVT, ir toliau skatinti Romos statuto ir Susitarimo dėl Tarptautinio baudžiamojo teismo privilegijų ir imunitetų visuotinumą, taip pat gerbti Teismą, bendradarbiauti su juo ir jam padėti santykiuose su trečiosiomis šalimis, įskaitant pagal Kotonu susitarimą ir vykdant ES ir regioninių organizacijų, pvz., Afrikos Sąjungos, Arabų lygos, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBP) ir Pietryčių Azijos valstybių asociacijos (ASEAN), dialogus; pabrėžia, kaip TBT svarbu skatinti ratifikuoti ir taikyti Romos statutą ES dvišaliuose dialoguose su trečiosiomis šalimis dėl žmogaus teisių;

36. ragina Komisiją ir EIVT dar sistemingiau siekti, kad į derybų įgaliojimus ir susitarimus su trečiosiomis šalimis būtų įtraukta sąlyga dėl TBT;

37. ragina ES vadovus palaikyti ryšį su visomis valstybėmis, kurios dar nėra Romos statuto šalys, siekiant jas paskatinti prisijungti prie Statuto; čia dėmesį ypač reikėtų skirti toms valstybėms, kurios yra nuolatinės JT Saugumo Tarybos narės, ir nenuolatinėms JT Saugumo Tarybos narėms;

38. palankiai vertina JAV dalyvavimą stebėtojo teisėmis TBT statuto šalių asamblėjoje ir tikisi, kad JAV greitai taps Romos statuto šalimi;

39. palankiai vertina Tuniso prisijungimą prie Romos statuto ir tikisi, kad tai duos teigiamą ženklą kitoms Šiaurės Afrikos ir Artimųjų Rytų šalims, kurios galėtų sekti šiuo pavyzdžiu; be to, palankiai vertina tai, kad neseniai Romos statutą ratifikavo Filipinai, taigi padidėjo Teismo sistemai priklausančių Azijos valstybių skaičius ir tai svarbus signalas, jog didėja Azijos valstybių, TBT narių, skaičius; taip pat palankiai vertina tai, kad neseniai Romos statutą ratifikavo Maldivai, ir neseniai Žaliojo Kyšulio Nacionalinės Asamblėjos priimtą įstatymą dėl Romos statuto ratifikavimo ir tikisi, kad jo vyriausybė nedelsiant imsis atitinkamų veiksmų; išreiškia viltį, kad visos Lotynų Amerikos šalys taps TBT narėmis;

40. ragina Turkiją, kuri yra vienintelė oficiali ES šalis kandidatė, iki šiol dar neprisijungusi prie Romos statuto, kuo greičiau tapti jo ir Susitarimo dėl Tarptautinio baudžiamojo teismo privilegijų ir imunitetų šalimi ir pabrėžia, kad ateityje visos šalys kandidatės ir potencialios šalys kandidatės, taip pat ir šalys partnerės pagal Europos partnerystės politiką (EPP) turės tai padaryti;

41. ragina ES ir jos valstybes nares remti trečiųjų šalių – ypač šalių, kurias TBT laiko probleminėmis, ir šalių, kurių atžvilgiu TBT atlieka preliminarų tyrimą – pajėgumus ir politinį ryžtą pradėti nacionalinius teismo procesus dėl genocido, karo nusikaltimų ir nusikaltimų žmoniškumui; atsižvelgdamas į tai, ragina ES ir jos valstybes nares remti reformų procesus ir nacionalines gebėjimų stiprinimo priemones, kuriomis siekiama stiprinti visų šalių, įtariamų sunkiais tarptautiniais nusikaltimais, teismų, teisėsaugos sektoriaus ir ilgalaikio įkalinimo sistemos nepriklausomumą;

2011 m. lapkričio 17 d., ketvirtadienis

42. pabrėžia, kad Teismo papildomumo principo veiksmingumas susijęs su Statuto šalių pirmine pareiga tirti karo nusikaltimus, genocidą ir nusikaltimus žmoniškumui ir patraukti už juos baudžiamojon atsakomybėn; reiškia susirūpinimą, kad ne visų ES valstybių narių nacionalinė teisė apima teisės aktus, apibrėžiančius šiuos nusikaltimus, kurių atžvilgiu jų teismai galėtų vykdyti jurisdikciją;

43. ragina valstybes nares, kurios to dar nepadarė, skaidriai konsultuojantis su pilietine visuomene priimti visapusiškus teisės aktus ir veiksmingai juos įgyvendinti, be to, suteikti savo nacionaliniams teismams būtinas priemones, skirtas tirti ir patraukti baudžiamojon atsakomybėn už šiuos nusikaltimus;

44. dar kartą patvirtina, kad ES ir jos valstybės narės turi dėti daugiau diplomatinių pastangų, skirtų valstybėms, kurios nėra Romos statuto šalys, ir regioninėms organizacijoms (pvz., AS, ASEAN ir Arabų lygai), siekdamas, kad būtų geriau suprantami TBT įgaliojimai – vykdyti asmenų, padariusių karo nusikaltimų, nusikaltimų žmoniškumui ir vykdžiusių genocidą, baudžiamąjį persekiojimą, pvz., parengti specialią ryšių strategiją šiuo klausimu, ir siekti, kad būtų geriau suprantamas ir labiau remiamas Teismas ir jo įgaliojimai, visų pirma JT forumuose, pvz., JT Saugumo Taryboje;

45. patvirtina, kad ES valstybių narių diplomatinė parama labai svarbi TBT vykdamas savo įgaliojimus ir dalyvaujant Jungtinių Tautų, įskaitant JT Generalinę Asamblėją ir JT Saugumo Tarybą, forumuose;

46. pabrėžia, kad reikia nuolat dėti diplomatinės pastangas ir skatinti JT Saugumo Tarybos nares užtikrinti, kad bylos būtų perduodamos nagrinėti laiku, kaip apibrėžta Romos statuto 13 straipsnio b punkte ir kaip tai neseniai atsitiko, kai JT Saugumo Taryba vienbalsiai nutarė kreiptis į TBT dėl padėties Libijoje; taip pat išreiškia viltį, kad JT Saugumo Taryba susilaikys nuo sprendimų atidėti Teismo tyrimus arba baudžiamąjį persekiojimą, kaip apibrėžta Romos statuto 16 straipsnyje;

47. ragina JT Saugumo Tarybos ir JT Generalinės Asamblėjos nares rasti tinkamų būdų ir priemonių, kaip JT galėtų teikti Teismui finansinius išteklius, skirtus padengti išlaidoms, susijusioms su padėties, dėl kurios kreipėsi JT Saugumo Taryba, tyrimu ir baudžiamuoju persekiojimu, kaip numatyta Romos statuto 115 straipsnyje;

48. ragina ES valstybes nares užtikrinti, kad atitinkamų regionų ES specialiųjų įgaliotinių įgaliojimai apimtų koordinavimo ir bendradarbiavimo su TBT veiklą; ragina Sąjungos vyriausiąją įgaliotinę užsienio reikalams ir saugumo politikai paskirti ES specialųjį įgaliotinį tarptautinės humanitarinės teisės ir tarptautinio teisingumo srityse, kurio įgaliojimai apimtų ES įsipareigojimo kovoti su nebaudžiamumu skatinimą, integravimą ir atstovavimą jam, taip pat įsipareigojimą TBT visose ES užsienio politikos srityse;

49. ragina EIVT užtikrinti, kad TBT būtų įtrauktas į visus ES užsienio politikos prioritetus, sistemingai atsižvelgiant į kovą su nebaudžiamumu ir papildomumo principą platesniu mastu teikiant pagalbą vystymuisi ir pagalbą kuriant teisinę valstybę ir ypač skatinti Viduržemio jūros pietų regiono pereinamojo laikotarpio valstybes pasirašyti ir ratifikuoti Romos statutą;

50. patvirtina, kad ES turėtų užtikrinti, jog EIVT turėtų būtinos patirties ir aukšto lygio gebėjimų tam, kad galėtų paversti TBT iš tiesų prioritetine sritimi; rekomenduoja, kad EIVT tiek Briuselyje, tiek delegacijose užtikrintų pakankamai pareigūnų, kurie būtų atsakingi už tarptautinio teisingumo klausimus, taip pat siūlo EIVT ir Europos Komisijai toliau rengti darbuotojų mokymus tarptautinio teisingumo ir TBT tema, parengti su TBT darbuotojų mainų programą, kuri pagerintų abiejų šalių darbuotojų žinias apie šias institucijas ir palengvintų tolesnį bendradarbiavimą;

2011 m. lapkričio 17 d., ketvirtadienis

51. ragina visas TBT statuto šalis, ES ir patį TBT, įskaitant prokuratūrą, dėti visas pastangas, kad būtų patraukti atsakomybėn ir nubausti asmenys, padarę lytinius nusikaltimus žmoniškumui, kurie, kaip apibrėžta pagal TBT jurisdikciją (Romos statuto 7 straipsnis), yra specifinė nusikaltimų žmoniškumui kategorija ir prie kurių priskiriami išžaginimas, seksualinė vergovė, priverstinė prostitucija, priverstinis nėštumas, priverstinė sterilizacija ir bet kuri kita panašaus sunkumo seksualinės prievartos forma bei persekiojimas dėl lyties; pažymi, kad tokie lytiniai nusikaltimai yra ypač niekšiški, nes dažnai būna vykdomi plačiu mastu ir yra tiek karo nusikaltimai, tiek ir nusikaltimai žmoniškumui (Romos statuto 8 straipsnis), nukreipti prieš labiausiai pažeidžiamas grupes – moteris, vaikus ir civilius – konfliktų ir (arba) maisto trūkumo ar bado jau nualintose šalyse;

52. atsižvelgiant į artėjančius šešių naujų teisėjų ir naujo prokuroro rinkimus, vykšančius per Statuto šalių asamblėjos 2011 m. gruodžio mėn. posėdį, ragina ES valstybes nares, įvykdžius sąžiningus, skaidrius ir nuopelnais pagrįstus rinkimus, išrinkti labiausiai kvalifikuotus kandidatus užtikrinant geografinę ir lyčių pusiausvyrą, ir paskatinti valstybes iš regionų, kurie naudojasi būtinaisiais balsavimo reikalavimais (pvz., Lotynų Amerikos grupė ir Karibų jūros šalys (angl. GRULAC)), pasinaudoti šia galimybe ir paskirti pakankamai kandidatų, tokiu būdu užtikrinant subalansuotą regioninį atstovavimą Teisme; pažymi, kad naujo prokuroro rinkimai yra ypač svarbūs Teismo veiksmingumo ir teisėtumo požiūriu ir palankiai vertina Paieškos komiteto, kurį įsteigė Statuto šalių asamblėjos biuras, darbu;

53. palankiai vertina patariamojo komiteto, kurio užduotis – priimti ir apsvarstyti visų naujų teisėjų kandidatūras, kaip nustatyta Romos statuto 36 straipsnio 4c punkte, taip pat Paieškos komiteto, skirto TBT prokurorui, įsteigimą; be to, laikosi nuomonės, kad Paieškos komiteto darbui neturėtų turėti įtakos politiniai motyvai;

Būtinybė užtikrinti papildomą finansinę ir logistinę paramą Teismui

54. palankiai vertina iki šiol teiktą ES ir valstybių narių finansinę ir logistinę paramą TBT ir rekomenduoja, kad šiuo metu taikomų formų parama, įskaitant įprastą TBT biudžetą, kurį sudaro Statuto šalių įmokos, bei Europos demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo priemonę (angl. EIDHR), finansuojamą iš ES biudžeto, būtų toliau teikiama, ypač apimant šias sritis: informavimo veiklą, skirtą nukentėjusiesiems ir paveiktoms bendruomenėms padėti; teisinį atstovavimą; liudytojų perkėlimą; nukentėjusiųjų ir (arba) liudytojų dalyvavimą bylos nagrinėjime ir apsaugą, ypač atsižvelgiant į nukentėjusių moterų ir nepilnamečių / vaikų poreikius; paramos, kuri sudarytų galimybes Teismui nedelsiant imtis veiksmų, susijusių su naujais tyrimais, teikimą; ragina ES ir jos valstybes nares remti Teismo pastangas stiprinti savo atstovavimą vietos lygmeniu, pripažįstant atstovavimo TBT vietos lygmeniu svarbą skatinant jo įgaliojimų supratimą ir paramą, taip pat siekiant įtraukti bendruomenes, nukentėjusias dėl Teismo jurisdikcijai priklausančių nusikaltimų, ir joms padėti; išreiškia susirūpinimą, kad išteklių trūkumas ir toliau kliudo optimaliam Teismo funkcionavimui;

55. pabrėžia reikšmingą Romos statuto sistemos poveikį aukoms, t. y. asmenims ir bendruomenėms, nukentėjusiems nuo nusikaltimų, patenkančių į Teismo jurisdikciją; mano, kad Teismo informavimo veikla yra itin svarbi skatinant suprasti ir remti Teismo įgaliojimus patenkinti aukų ir nukentėjusių bendruomenių lūkesčius ir suteikti joms galimybę stebėti ir suprasti tarptautinės baudžiamosios teisenos procesą ir Teismo darbą;

56. rekomenduoja ES valstybėms narėms užtikrinti tinkamą TBT Aukų patikos fondo finansavimą (siekiant papildyti lėšas galimoms būsimums žalos atlyginimo išmokoms bei toliau vykdyti dabartinę pagalbos veiklą) ir prisidėti prie naujai įsteigto TBT specialaus perkėlimo fondo, šeimos narių apsilankymų pas įkalintuosius Hagos Tribunolo būstinėje fondo, Teisinės pagalbos programos ir išlaidų, susijusių su atstovavimo TBT vietos lygmeniu išlaikymu ir plėtimu, finansavimu;

57. tvirtai remia TBT pastangas plėsti ir stiprinti savo atstovavimą vietos lygmeniu, nes tai labai svarbus veiksnys gerinant jo gebėjimą vykdyti savo funkcijas, įskaitant tyrimus, informavimo veiklą, skirtą padėti nukentėjusiesiems ir paveiktoms bendruomenėms; liudytojų apsaugą ir palankesnių sąlygų aukoms pasinaudoti savo teisėmis dėl dalyvavimo teismo procese ir dėl žalos atlyginimo sudarymą; be to, tai itin svarbus veiksnys siekiant padidinti Teismo įtaką ir gebėjimą padaryti stiprų bei teigiamą poveikį;

2011 m. lapkričio 17 d., ketvirtadienis

58. ragina ES užtikrinti tinkamą ir pastovų pilietinės visuomenės veikėjų, veikiančių su TBT susijusiose srityse pagal Europos demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo priemonę (angl. EIDHR), finansavimą ir ragina ES valstybes nares bei esamus Europos fondus toliau teikti paramą šiems veikėjams;

59. ragina ES valstybes nares ir EIVT pradėti diskusijas, susijusias su dabartinių ES finansinių priemonių, visų pirma Europos plėtros fondo (EPF), persvarstymu, siekiant išnagrinėti, kaip jos galėtų toliau prisidėti remiant paramą gaunančių šalių papildomą veiklą, siekiant sustiprinti kovą su nebaudžiamumu šiose šalyse;

60. pripažįsta, kad pastangos, kurias Europos Komisija deda rengdama ES papildomumo priemonių rinkinį, kuriuo siekiama plėtoti nacionalinius gebėjimus tirti ir persekioti įtariamus tarptautinius nusikaltimus, ir ragina Komisiją užtikrinti šio rinkinio įgyvendinimą siekiant su papildomumu susijusią veiklą integruoti į pagalbos programas ir labiau suderinti įvairias ES priemones;

61. ragina TBT statuto šalis skatinti bendras pastangas, skirtas teismo procesams dėl sunkiausių nusikaltimų, pvz., karo nusikaltimų, nusikaltimų žmoniškumui ir genocido, tobulinti nacionaliniu lygiu;

62. palankiai vertina Komisijos iniciatyvą 2011 m. balandžio mėn. Pretorijoje surengti Europos ir Afrikos pilietinės visuomenės seminarą tarptautinio teisingumo klausimams aptarti; atkreipia dėmesį šio susitikimo rekomendacijas ir ragina Komisiją toliau remti tokius renginius;

63. primena, kad Europos Parlamentas buvo vienas iš pirmųjų tvirtų Teismo rėmėjų, ir pažymi jo esminį vaidmenį, atliekant ES veiksmų šiuo klausimu stebėseną; ragina Europos Parlamento metinėje ataskaitoje dėl žmogaus teisių pasaulyje įterpti skyrių dėl kovos su nebaudžiamumu ir TBT veiklos; be to siūlo Europos Parlamentui atlikti aktyvesnį vaidmenį skatinant kovą su nebaudžiamumu ir TBT priemones bei įtraukiant jas į visas ES politikos kryptis ir institucijų, t. y. visų komitetų, grupių ir delegacijų trečiosiose šalyse, veiklą;

*

* *

64. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir valstybių narių vyriausybėms bei parlamentams.

2011 m. lapkričio 28 d. ES ir JAV aukščiausiojo lygio susitikimas

P7_TA(2011)0510

2011 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl 2011 m. lapkričio 28 d. vykiančio ES ir JAV aukščiausiojo lygio susitikimo

(2013/C 153 E/14)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl transatlantinių santykių,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 4 dalį,

A. kadangi, nors sprendžiant daugelį pasaulinio masto problemų užsienio politikos, saugumo, vystymosi ir aplinkos apsaugos srityse yra būtini bendri veiksmai bei transatlantinis bendradarbiavimas, dabartinė ekonominė krizė tapo svarbiausia šių dienų problema;